

Nejčastěji kladené dotazy a odpovědi

1. Koho má téma atestací zajímat?

Atestace elektronických systémů spisové služby (dále jen „eSSL“) se týkají zejména veřejnoprávních původců, ale například i výrobců nebo archivářů. Veřejnoprávními původci jsou¹ organizační složky státu, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, státní příspěvkové organizace, státní podniky, územní samosprávné celky, organizační složky² územních samosprávných celků, právnické osoby³ zřízené nebo založené územními samosprávnými celky, vysoké školy, školy⁴ a školská zařízení, zdravotní pojišťovny, veřejné výzkumné instituce a právnické osoby zřízené zákonem.

2. Podléhá atestaci i eSSL u soukromoprávních původců?

Ne. Povinnost vykonávat spisovou službu v atestovaném eSSL se vztahuje pouze na veřejnoprávní původce, soukromoprávní původci (v zásadě jde o celý soukromý sektor) mohou používat jakýkoliv eSSL bez ohledu na atestace.

Zákaz nabízení nebo dodávání neatestovaných eSSL se rovněž vztahuje výhradně na nabízení nebo dodávání tzv. veřejnoprávním původcům. Dodavatelé eSSL nejsou jakkoliv omezováni v nabízení či dodávání neatestovaných eSSL subjektům mimo veřejnoprávní původce.

3. Co je to eSSL?

eSSL je informační systém určený ke správě dokumentů⁵, která zahrnuje jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení. eSSL může být také funkční součást rozsáhlejšího informačního systému spravujícího dokumenty, v takovém případě objednatel atestace vždy jasně definuje ohraničenou část nebo modul(y) informačního systému jako eSSL a takto jej předloží k atestaci. Každý veřejnoprávní původce deklaruje právě jeden informační systém jako eSSL.

Mimoto existují různorodé samostatné evidence dokumentů, přičemž řada z nich nepokrývá veškeré fáze životního cyklu dokumentu, protože zpravidla nepotřebují zajišťovat příjem, evidenci nebo vyřazování. Samostatná evidence dokumentů může, ale nemusí být prostřednictvím rozhraní napojena na eSSL veřejnoprávního původce.

¹ § 3 odst. 1 písm. a) – m) zákona č. 499/2004 Sb.

² vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k zákonu č. 499/2004 Sb.

³ vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k zákonu č. 499/2004 Sb.

⁴ s výjimkou mateřských škol, výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování

⁵ § 2 písm. l) zákona č. 499/2004 Sb., s využitím § 63 odst. 3 a 4 téhož zákona

4. Co je atestace eSSL?

Atestací eSSL se rozumí posouzení souladu eSSL s požadavky zákona⁶, vyhlášky⁷ a standardu⁸. Soulad s jinými právními předpisy není v rámci atestace posuzován. Atestací se nepotvrzuje soulad výkonu spisové služby veřejnoprávního původce s dalšími požadavky právního řádu.

Veřejnoprávní původce deklaruje právě jeden informační systém jako eSSL a ten bude předložen k atestaci vždy jako celek (včetně podatelny a spisovny). ESSL musí zabezpečit všechny fáze životního cyklu dokumentu⁹.

Samostatné evidence dokumentů atestaci nepodléhají, přesto musí splňovat některé požadavky standardu¹⁰.

5. Co by měl veřejnoprávní původce udělat ze všeho nejdříve?

Veřejnoprávní původce by si měl u dodavatele stávajícího eSSL co nejdříve ověřit, zda dodavatel podstoupí atestaci svého produktu. Pokud nepodstoupí, musí veřejnoprávní původce dostatečně včas zahájit kroky¹¹ pro pořízení atestovaného eSSL a zajistit jeho nasazení do 31. 12. 2025, protože nositelem povinnosti¹² používat atestovaný systém eSSL od 1. 1. 2026 je výhradně veřejnoprávní původce.

6. Jak dlouho je platný atest elektronického systému spisové služby?

Dva roky ode dne jeho vydání¹³.

7. Jaké povinnosti má veřejnoprávní původce v souvislosti s atestací?

Veřejnoprávní původce je povinen vykonávat spisovou službu v elektronické podobě v atestovaném eSSL nejpozději od 1. 1. 2026¹⁴ a proto by si měl zkontrolovat, že jím používaná verze eSSL má udělen atest. Pokud je veřejnoprávnímu původci známo, že stávající dodavatel eSSL nepodstoupí atestaci, měl by dostatečně včas zahájit kroky¹⁵ nezbytné pro pořízení atestovaného eSSL a zajistit jeho nasazení do 31. 12. 2025. Je vhodné, aby veřejnoprávní původce co nejdříve přezkoumal smluvní vztah s dodavatelem stávajícího eSSL zejména z pohledu rozsahu poskytované podpory.

⁶ zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

⁷ vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

⁸ Národní standard pro elektronické systémy spisové služby zveřejněný ve Věstníku Ministerstva vnitra částka 42/2023.

⁹ § 64, 65, 67, 68 zákona č. 499/2004 Sb.

¹⁰ kapitola 2.9 standardu.

¹¹ lhůty podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹² § 63 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb.

¹³ § 69d odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb.

¹⁴ přechodné ustanovení č. 4 čl. CXXII zákona č. 261/2021 Sb.

¹⁵ lhůty podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

8. Jaké povinnosti má v souvislosti s atestací dodavatel eSSL?

Dodavatel od 1. 7. 2024 smí nabízet¹⁶ pouze atestovaný eSSL. Do té doby musí uvést svůj produkt do souladu se zákonem, vyhláškou a standardem a poté objednat¹⁷ provedení atestace, uhradit částku úplaty za provedení atestace, připravit atestační prostředí a poskytnout Atestačnímu středisku nezbytnou součinnost.

9. Jak máme postupovat, pokud stávající dodavatel nebude eSSL atestovat, ale máme zajištěnu jeho smluvní podporu na stávající eSSL?

Stávající dodavatel eSSL, který se nebude účastnit atestů, může do 31. 12. 2025 zajišťovat poskytování služeb spojených s provozem stávajících neatestovaných¹⁸ eSSL, včetně upgrade/update a rozvoje. Veřejnoprávní původce je však povinen během přechodného období, tj. do 31. 12. 2025, zajistit a implementovat atestovaný eSSL.

V přechodném ustanovení vyhláška č. 96/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů¹⁹ stanoví, že veřejnoprávní původce uvede výkon spisové služby do souladu s požadavky vyhlášky²⁰ do 31. 12. 2025. Využití přechodného ustanovení je míněno do doby nasazení atestované verze eSSL v produkčním prostředí veřejnoprávního původce, tudíž je předpokládáno, že společně s nasazením atestovaného eSSL veřejnoprávní původce současně uvede do souladu své interní předpisy²¹ pro oblast spisové služby a dále postupuje plně v souladu se zněním vyhlášky.²²

10. Mám řešit atestaci, když nám eSSL zajišťuje zřizovatel?

Pokud vás zřizovatel v této věci sám nekontaktoval, pak neprodleně kontaktujte zřizovatele a zjistěte, jaká je situace ohledně atestace jím distribuovaného eSSL. Pokud zřizovatel nebude atestaci jím distribuované eSSL řešit, pak je povinnost pořídit a provozovat atestovanou eSSL na každé zřizované instituci. Veřejnoprávní původce je povinen zajistit atestaci eSSL i v případě, že tento systém sám nevytváří (koupil ho na klíč), ale distribuuje jej dalším subjektům, typicky svým podřízeným organizacím. V takovém případě se na veřejnoprávního původce vztahuje zákaz nabízení nebo dodávání neatestovaných eSSL stejně, jako na kteréhokoliv jiného výrobce.

11. Kdo objednává atestaci eSSL, který je složen z několika částí nebo modulů od různých dodavatelů?

Povinnost původce vykonávat spisovou službu v atestovaném eSSL zahrnuje rovněž povinnost veřejnoprávního původce si takovýto atestovaný systém obstarat na své náklady.

¹⁶ otázka č. 3.

¹⁷ články 3 – 6 Postupu atestačního střediska pro elektronické systémy spisové služby při provádění atestace elektronického systému spisové služby, podmínky provádění atestace a výše úplaty za provedení atestace zveřejněné ve Věstníku Ministerstva vnitra částka 10/2023.

¹⁸ přechodná ustanovení § 27 vyhlášky č. 259/2012 Sb.

¹⁹ čl. II vyhlášky č. 96/2023 Sb.

²⁰ vyhláška č. 259/2012 Sb. ve znění účinném od 1. 7. 2023.

²¹ zejména spisový řád.

²² ve znění účinném od 1. 7. 2023.

V případě, že veřejnoprávní původce si eSSL nechává pro své potřeby sestavit z jednotlivých částí/modulů dodávaných různými dodavateli, lze dovodit, že objednatelem (a plátcem) atestace takového systému může být pouze on sám.

Pokud by eSSL veřejnoprávnímu původci sestavoval z jednotlivých částí/modulů dodávaných různými dodavateli jiný subjekt, lze uvažovat o tom, že by tento subjekt mohl být objednavatelem atestace namísto veřejnoprávního původce. Je tak možné, aby atest objednával „smluvní integrátor“.

Osoba objednatele atestace není nijak omezena, může jí být jakýkoliv subjekt. Není tak nemyslitelné, aby si veřejnoprávní původce vysoutěžil dodavatele právě jenom za účelem provedení atestace eSSL.

12. Kdo objednává atestaci eSSL, který si vytvořil sám veřejnoprávní původce?

Pokud je eSSL vytvářen veřejnoprávním původcem, tj. veřejnoprávní původce je zároveň tvůrcem (výrobcem) eSSL, zajišťuje jeho atestaci sám veřejnoprávní původce. Veřejnoprávní původce je povinen zajistit atestaci eSSL i v případě, že tento systém sám nevytváří (koupil ho na klíč), ale distribuuje jej dalším subjektům, typicky svým podřízeným organizacím. V takovém případě se na veřejnoprávního původce vztahuje zákaz nabízení nebo dodávání neatestovaných eSSL stejně, jako na kteréhokoliv jiného výrobce.

13. Mohu do atestovaného eSSL nechat zabudovat vlastní zákaznické požadavky (tzv. „na míru“)?

Zákon nijak neomezuje realizaci vlastních požadavků veřejnoprávního původce v rámci atestovaného eSSL. Avšak je nutné pamatovat na to, že atest zůstane v platnosti pouze za předpokladu, že úpravy nezmění²³ funkce atestovaného eSSL natolik, že by jako celek přestal plnit požadavky zákona, vyhlášky a standardu.

14. Využíváme k propojení eSSL s dalšími informačními systémy i jiná rozhraní, než je rozhraní stanovené standardem, je tato skutečnost překážkou pro atestaci?

Pro účely atestace musí eSSL disponovat rozhraním podle standardu, což však nevylučuje, že jiný informační systém může být napojen i odlišným způsobem, bude-li to efektivnější z pozice řádného hospodáře.

15. Mohu si ověřit, zda stávající eSSL má šanci získat atest (splňuje požadavky na atestaci)?

Na internetových stránkách Atestačního střediska bude zveřejněn²⁴ Provozní řád, jehož součástí jsou jednotlivé testovací scénáře, podle nichž bude ověřován soulad eSSL s požadavky zákona, vyhlášky a standardu. Tyto testovací scénáře si každý může vyzkoušet „nanečisto“ ještě před podáním objednávky k provedení atestace.

²³ § 69d odst. 5 zákona č. 499/2004 Sb.

²⁴ článek 1 a 7 Postupu atestačního střediska pro elektronické systémy spisové služby při provádění atestace elektronického systému spisové služby, podmínky provádění atestace a výše úplaty za provedení atestace zveřejněné ve Věstníku Ministerstva vnitra částka 10/2023.

16. Jaký je správný postup při přechodu z neatestovaného do atestovaného eSSL?

Kdo zajistí migraci dat?

Veřejnoprávní původce by měl provést identifikaci potřeby zajištění atestovaného eSSL a na základě zjištěných parametrů vytvořit zadávací dokumentaci veřejné zakázky, buď na dodávku nového atestovaného eSSL nebo úpravu parametrů podpory stávajícího eSSL tak, aby poté získal atest. Následně by měl realizovat veřejnou zakázku, provést výběr dodavatele a zahájit plnění.

Migraci dat je potřeba důkladně ošetřit v zadávací dokumentaci veřejné zakázky a ve smlouvě s vybraným dodavatelem, tj. buď v rámci smlouvy se stávajícím dodavatelem, anebo při stanovování podmínek veřejné zakázky na výběr nového dodavatele. Migrace dat by měla být plně v režii dodavatelů eSSL, kteří jsou schopni ji technicky zajistit. V praxi migraci dat zajistí dodavatel nového eSSL nejlépe ve spolupráci s dodavatelem stávajícího eSSL.

17. Jaký vliv má nasazení nové verze eSSL na platnost atestu?

Každý atestovaný eSSL je určen verzí, pod jejímž označením byl předložen k atestaci. Případné změny verze uskutečněné dodavatelem po dobu platnosti atestu, které neměly vliv na plnění požadavků zákona, vyhlášky a standardu, tj. ty které nenaruší funkcionality eSSL v rozsahu, na který byl atestován, nejsou důvodem pro provedení nového atestu. Uvedenými změnami jsou míněny zejména bezpečnostní záplaty, adaptace eSSL na změny operačního systému, změny vizuálního vzhledu ovládacích nástrojů eSSL apod.

18. Využíváme k ukládání a vyřazování dokumentů a spisů spisovnu i správní archiv, jak bude tato skutečnost řešena při atestaci?

Podstatné je, aby atestovaný eSSL uměl komplexně zajistit všechny fáze životního cyklu dokumentu, tj. i fázi spojenou s ukládáním a vyřazováním dokumentů/spisů, nikoliv terminologické označení části eSSL, prostřednictvím které tak činí. Z pohledu atestace eSSL je „elektronická spisovna“ považována za obdobný prostředek jako „elektronický správní archiv“.

19. Vztahuje se na proces atestace správní řád?

Ne. Činnost atestačního střediska je výkonem veřejné správy, avšak prováděné v soukromoprávním režimu, kdy atestační středisko vystupuje z pozice vykonavatele veřejné správy, nikoli však správního orgánu ve smyslu správního řádu, aplikace správního řádu se proto nepředpokládá.

20. Do kdy musí mít eSSL atest?

Veřejnoprávní původce je povinen vykonávat spisovou službu v elektronické podobě v atestovaném eSSL nejpozději od 1. 1. 2026²⁵, což znamená, že nejpozději do 31. 12. 2025 musí proběhnout proces atestace eSSL a být vydán atest. Dodavatel nesmí²⁶ od 1. 7. 2024 nabízet nebo dodávat veřejnoprávním původcům eSSL, který nemá atest.

²⁵ přechodné ustanovení č. 4 čl. CXXII zákona č. 261/2021 Sb.

²⁶ § 69e zákona č. 499/2004 Sb.

21. Jak dlouho atestace trvá?

Základní doba atestace je stanovena na 3 měsíce²⁷ ode dne objednání atestu, k tomu je však nutné připočítat²⁸ technické lhůty²⁹ podle pravidel provádění atestací. Není-li možné provést atestaci v této lhůtě, atestační středisko o tom ještě před uplynutím lhůty objednatele vyrozumí a sdělí, do kdy bude atestace provedena. Pro prodlouženou lhůtu již není stanoven žádný konkrétní časový údaj.

22. Bude někde zveřejněn přehled eSSL, které získaly atest?

Seznam atestů bude zveřejněn³⁰ na internetových stránkách Atestačního střediska a ve Věstníku Ministerstva vnitra. Na stejných místech bude zveřejněn také seznam atestů, které byly zneplatněny³¹ před uplynutím dvouleté doby platnosti v důsledku toho, že eSSL přestal splňovat požadavky zákona, vyhlášky a standardu.

23. Je atestace placená služba, kdo ji uhradí?

Atestace eSSL je služba poskytovaná za úplaty³². Cenu atestace hradí objednatel, přičemž zákon osobu objednatele nijak blíže nespecifikuje.

24. Kdo bude kontrolovat, zda má eSSL atest?

To záleží na konkrétní situaci. Pokud je eSSL pořizován, pak by požadavek na platný atest měl být součástí zadávací dokumentace veřejné zakázky a samotný atest kontroluje veřejnoprávní původce při výběrovém řízení. Pokud je eSSL již veřejnoprávním původcem provozován, pak primární kontrolu atestu vykonává opět veřejnoprávní původce, sekundární pak příslušný archiv³³ v rámci kontroly výkonu spisové služby u veřejnoprávního původce. A pokud je veřejnoprávní původce sám sobě dodavatelem, pak postupuje podle odpovědi na otázku č. 12.

25. Existují sankce za provozování eSSL bez atestace? Jak vysoká je pokuta?

Kdo ji zaplatí?

Provozování eSSL bez atestace po 1. 1. 2026 představuje v první řadě přestupek zákona³⁴ spočívající v tom, že určený původce nebo původce uvedený v § 63 odst. 2 v rozporu s § 63 nevykonává spisovou službu, což zahrnuje mj. i nevykonávání spisové služby v elektronickém systému spisové služby splňujícím stanovené požadavky, přičemž příslušný archiv za něj v rámci kontroly může

²⁷ § 69c odst. 2 zákona č. 499/2004 Sb.

²⁸ článek 8 odst. 1 Postupu atestačního střediska pro elektronické systémy spisové služby při provádění atestace elektronického systému spisové služby, podmínky provádění atestace a výše úplaty za provedení atestace zveřejněné ve Věstníku Ministerstva vnitra částka 10/2023.

²⁹ článek 5 odst. 3 a článek 7 odst. 6 Postupu atestačního střediska pro elektronické systémy spisové služby při provádění atestace elektronického systému spisové služby, podmínky provádění atestace a výše úplaty za provedení atestace zveřejněné ve Věstníku Ministerstva vnitra částka 10/2023.

³⁰ § 69c odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb.

³¹ § 69d odst. 2 a 5 zákona č. 499/2004 Sb.

³² § 69c odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb.

³³ §§ 46 a 49 zákona č. 499/2004 Sb.

³⁴ § 74 odst. 9 písm. a)

veřejnoprávnímu původci udělit pokutu³⁵ až do výše 200 tisíc Kč. Současně je ale možné, že veřejnoprávní původce, resp. jeho statutární zástupce nebo odpovědná osoba, se v takovém případě dopustí porušení rozpočtové kázně³⁶, které může být podle závažnosti kvalifikováno i jako trestný čin³⁷ porušení povinností při správě cizího majetku.

26. Kam se obrátit se žádostí o informace nebo radu z oblasti atestací eSSL?

Základním zdrojem informací jsou internetové stránky České agentury pro standardizaci <https://www.agentura-cas.cz/atestace> a Ministerstva vnitra <https://www.mvcr.cz/clanek/atestace-elektronickych-systemu-spisovych-sluzeb.aspx>.

Pokud nenajdete odpovědi na Vaše dotazy v uvedených zdrojích, můžete se obrátit na:

- 1) příslušný archiv (tj. archiv, se kterým veřejnoprávní původce spolupracuje např. při výběru archiválií ve skartačním řízení či při dohledu nad výkonem spisové služby),*
- 2) Českou agenturu pro standardizaci – zejména v technických a provozních otázkách provádění atestu,*
- 3) Ministerstvo vnitra – v případě dotazů právního charakteru nebo metodického výkladu.*

³⁵ § 74 odst. 12 písm. c) zákona č. 499/2004 Sb.

³⁶ § 44 a násl. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

³⁷ § 220 zákona č. 40/2009 Sb.